

ΚΑΘΑΡΗ ΔΕΥΤΕΡΑ—ΚΟΥΛΟΥΜΑ

Ἦτο θέαμα ἐκ τῶν σπανιωτέρων ἢ τὸ πρῶτ' τῆς Δευτέρας ὄψις τῆς ἀγορᾶς. Οὐδέποτε τόσος κόσμος ἐπικνώθη ὑπὸ τὰς ἐτοιμορόπους τῶν ὄψοπωλείων ἐκεῖ στέγας καὶ τοὺς λασπώδεις στενοὺς διαδρόμους. Οἱ συνήθως δι' ὑπηρετῶν ὄφωνίζοντες τὸ κρέας, τοὺς γάλους, τὸ κυνῆγι καὶ τὰς ὀπώρας τῶν ἐνόμισαν ὅτι ὤφειλον αὐτοπροσώπως νὰ ἐκλέξουν τῆς πίναις, τῆς καλόγνωμας, τὸ ἕτα-πόδι, τὸ χαβιάρι καὶ τῆς λαγάνας τῶν. Πωληταὶ καὶ ἀγορασταὶ ἦσαν χθὲς ἠδελφωμένοι. Συμφωνίαι σχεδὸν δὲν ἐγίνοντο. Αἱ φωναὶ δὲ τῶν πωλούντων τὰ χάθαρα ἀντήχουν ἀπὸ μακρὰν ὡς ἰαχαὶ ἢ ὡς εὐοῖ! εὐοῖ! στρατοῦ μαχομένου. Ἡ ὄψις τῶν θαλασσιῶν, μυριζόντων τὴν παρθένον εὐωδίαν τῶν, τοῖς ἐδίδο μοναδικὴν ἐλευθερίαν προχθῆς. Οἱ περισσότεροὶ τῶν ἐβωμολόχων δυνακτὰ. Ἦκούσαμεν παρ' ἐνὸς μιδιοπόλου νέον τρισυπόστατον τοῦ ἀνθρωπίνου βίου σύνθημα: Σκαμπίλι, κρασί, γυναικίκα. Ἐνθυμήθημεν τὸ ἄλλο τρισυπόστατον τοῦ ἐνὸς τῶν ἠρώων τοῦ ἐπιφυλλιδιγράφου μας Μούργου: Φαγῆ, γυναικίκα, κρασί. Τὰ παντοπωλεῖα ἦσαν ἀρειμανιώτατα περιβεβλημένα. Ὁλος ὁ Παρνασσὸς τὰ εἶχε στεφανώσει. Οὐδέποτε τόσκι δάφναι ἐκόσμησαν τὰ Φάρσαλα ἢ τὴν Ὠστερλίτσαν.

Καὶ μὰ τὸ ναί, αἱ στεφανούμεναι ἐκεῖ ἐλαίαι τὰς ὁποίας τόσον ἀπλήστως ἔτρωγεν ὁ Βύρων ἐπὶ τῆς ῥάχης τοῦ Ἰμμήττου, ἐνέκρυπτον μεγαλειτέραν ποίησιν ἀπὸ πολλὰ ἰσχνὰ τῶν συγχρόνων μας στιχάρια καὶ ὁ κατακόκκινος ἐκεῖ ταραμᾶς, ὡς σβέρκος τοῦ Βουλευτοῦ Στεφανίδου ἢ Κώστα τοῦ Σκουπιδαῖ, ἤξιζε τὴν δάφνην πλειότερον ὅλων ὁμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

Δὲν ἐπρόφθαινον οἱ παντοπωλῆαι νὰ ζυγίζουν, νὰ δίδουν, νὰ ἐκτιμῶν, νὰ λογαριάζουν. Ὑφίστατο τακτικὴ πολιορκία, δι' ἣν ἐδέησε νὰ προσκαλέσουν καὶ ἐπικούρους δυνάμεις. Ἦσαν ὅμως ὅλοι χαρὰ οἱ παντοπωλᾶρχαι. Ἐνῶ οἱ κακόμοιροι κρεοπῶλαι οὔτε τὴν οὐρανὸν τῶν ἐτόλμων νὰ δεῖξουν. Ἐφευγον ὡς νὰ ἦσαν διάβολοι καὶ οἱ παντοπωλῆαι ὅλοι Χριστοὶ. Μόνον τὰ καρφιὰ καὶ αἱ ἀρπάγαι τῶν ἴσταντο ἀπειλητικαί, ὡς νὰ ἔλεγαν πάλιν θὰ κρεμασθῆτε ἐπάνω μας, ἂν ὄχι σεῖς, ἀλλὰ τὰ βαλάντια σας. Τρεῖς καὶ εἴκοσι τὸ ἀρνὶ μας, διώμυση τὸ τραγίσο. Αἱ παρέαι ἐνέσκηπτον μαζὺ συντεταγμέναι καὶ ἤκουες πλέον τὰ συμβουλίαι τῶν: νὰ πάρουμε καὶ μύγδαλα ὄχι φθάνουν πορτοκαλίκα μωρὴ ἢ ρετσίνα ταραμᾶ σηκώνει καὶ τίποτ' ἄλλο! Καὶ οἱ ἀρτοπῶλαι αὐτοὶ, οἱ καθ' ὅλας τὰς γαστρονομικὰς ὥρας τοῦ ἔτους διατηροῦντες μονοτονίαν ἀνεμομύλου, εἶχον προχθῆς τὴν ποίησιν τῶν. Ἐπῶλουν ἀφράτας, μαλακὰς, ὀλίγον λιψὰς λαγάνας, ἤτοι, κυρίαι μου, πῆταις, χαβαροέθιμο καὶ αὐτὸ τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας. Ἐν γένει τὴν ζῶν εἶχεν ἢ προχθεσινὴ Ἀγορὰ, ὥστε ἐνόμιζε τις ὅτι ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος ὁ τὸ πρῶτ' τῆς Δευτέρας ὁμήσας εἰς τὰ ὄψοπωλεία, εἶχεν ἀπελπισθῆ ἀπὸ τὴν φοβερὰν ἀκρίθειαν τῶν ἀπόκρεω, τὰς 19 δραχμὰς τοῦ γάλου, τὰς τρεῖς τοῦ κρέατος καὶ τὰς ἄλλας τρεῖς τῶν ψαριῶν καὶ εἰσέβαλλε νὰ ἐκδικηθῆ τὴν πείναν καὶ τὸ βαλάντιόν του, ἀγοράζων ἐπὶ τέλους τροφίμα φθινὰ, κάρδαμα, κρόμμυα, ῥόκαν καὶ καλόγνωμας, τὰς ἀθιγγανίδας αὐτὰς τῆς ἀριστοκρατικῆς φυλῆς τῶν στρειδίων τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Κέκρωπος τοῦ Ἀθηναϊκοῦ στρειδισυναϊκισμοῦ Λούκα τοῦ Χαλκοκονδύλη.

*
*
*

Ἄλλὰ τί ἡμέρα ἢ τῆς προχθεσινῆς Δευτέρας! Ἐξήμερῶσε δροσερὰ, χλιαρὰ, ὡς ὑελωτὸν τουρκικοῦ λουτροῦ,

σίον τοῦ βεμβάζουσα τὸν ἀστερισμὸν τῆς Ἀφροδίτης. Καὶ ὁ Θεαγένης παρ' αὐτῆ νὰ περιέρχεται εἰς ἕκστασιν, νὰ νομίζῃ ὅτι ῥοφᾷ αὐτὸν τὸν τρέμοντα χρυσὸν τῆς Ἀφροδίτης, φρίσσοντα ἐπὶ τῆς κυανῆς στρωμνῆς του, ὡς νὰ ἦτο αὐτὴ ἡ ζῶσα ἀρῆ τῆς Θεοῦ τοῦ κάλλους. Ὀλίγον ἀφηρημένος ἐὰν ἦτο ἐνόμιζεν ὅτι ὠνειροπόλει πλησίον τῆς τὸν Ἄρη κοιμώμενον καὶ ἤκουε τὸν Ἐρμῆν χαλκεύοντα τὰ πρῶτα δεσμὰ τῆς συζυγικῆς ἀπιστίας. Ἡ Εὐθαλία τὸν βραχίονα ἔχουσα ἐπὶ τοῦ ὤμου του καὶ φέρουσα ὅλον τὸ θάλπος τοῦ στήθους εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὠνειροπόλου ἐθαύμαζε τὸν ἀστέρα εἰς τὸ πρόσωπόν του. Καὶ ἐτελεῖτο ἐκεῖ τριπλῆ μυστικὴ συγκοινωνία αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀστέρος καὶ ἐκείνης μετ' αὐτοῦ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ φυσιολόγος ἐραστὴς ἐλάτρευε πλειότερον τὴν Ἀφροδίτην ἢ τὴν Εὐθαλίαν· ἀλλ' ἡ Εὐθαλία ἀναλογιζομένη τὸν διπλοῦν τῆς ἔρωτα δὲν ἐτόλμα νὰ ζηλοτυπήσῃ. Τὰ ἀπασχολοῦντα τὸν Θεαγένην αἰσθημάτων συνήθως ἐξωτερικεύοντο διὰ θαυμαστικῶν, δι' ἐπιφωνημάτων. Ἦτο ὀλίγον τῆς παλαιᾶς αἰσθηματικῆς σχολῆς. Συνεπλήρου τὴν ἰδέαν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του, τὴν ἐμελέτα, τὴν ἀπελάμβανε καὶ δὲν ἀφινε νὰ τὸν διαφύγῃ εἰμὴ βραχεῖα τις ἀκρα αὐτῆς. Ἄ τί μαγικὸν τὸ φῶς τῆς! ἔλεγεν πρὸς τὴν Εὐθαλίαν· ἐνῶ καθ' ἑαυτὸν ἐμελαγχόλει, διότι ὁ ποιητικὸς ἐκεῖνος τοῦ οὐρανοῦ λαμπτήρ ἦτο κόσμος καὶ εἶχε καὶ αὐτὸς τοὺς νόμους καὶ τὴν ἑλξιν του, τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας

του, γαλήνην καὶ καταιγίδα, ἔρημον καὶ δάση, ὀάσεις καὶ πλημμύρας, καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν, ἀφαιρούμενος τῆς ἐγκεφαλικῆς ἐργασίας, ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἀκοπον τῶν αἰσθητηρίων καὶ ῥοφῶν τὸ φῶς τοῦ πλανήτου συνωψίζετο ὅλος εἰς ἐν περὶ τῆς μαγείας τοῦ ἐπιφώνημα.

Ἄλλ' ὅταν ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ τοῦ ἤρχετο ἡ ἔμπνευσις ν' ἀνοιξῇ δύο τρεῖς Οἰκονόμους διὰ νὰ κεράσῃ ὄντινα τῇ στιγμῇ ἐκείνη συνεπάθει καὶ ἐπανήρχετο εἰς τὴν συνέντευξιν ὀλίγον θερμοκέφαλος, τότε κατέπληττε τὴν Εὐθαλίαν μετὰ τὰ παραδοξολογήματά του.

— Ξεύρεις τί; Ἦθελα νὰ ἔχω εἰς τὸ τραπέζι μου ἐπάνω, ἀντὶ σπερματσέτου ἓνα ἄστρο ὅταν γράφω στίχους.

— Γιὰ μένα; τὸν διέκοπτεν ἡ Εὐθαλία.

— Ἄς εἶναι καὶ γιὰ σένα. Καὶ ξεύρεις τί ἤθελα ἀκόμα; Μὰ νὰ μὴ ζηλέψῃς. Κάπου διάβασα ὅτι αἱ οὐράναι σφαῖραι κινοῦνται ὑπὸ ψυχῶν, αἵτινες στρέφονται διηλεκτῶς, ἀναζητοῦσαι ἑαυτάς· τὸ λοιπὸν ἤθελα ἡ ψυχὴ μου νὰ στρέφεται πῆρξ τῆς Ἀφροδίτης.

Καὶ τότε ἐνθυμεῖτο τοὺς στίχους τοῦ Μυσσῆ καὶ τοὺς ἀπήγγελλε γλυκύτατα προσεγγίζων τὰ χεῖλη του εἰς τὰ χεῖλη τῆς φιλάττης του:

Vénus! flambeau divin!—Astre cher aux pirates!

Astre cher aux amants!

Ἀπὸ τῆς Ἀφροδίτης μετεπήδα ἄλλοῦ.

πρὸς μεσημβρίαν μετεβλήθη εἰς βροχερὰν, κλαψιάραν, λγσπώδη, ἐνῶ ὁ οὐρανὸς ἐνεδύετο τὸν μολυβδόχρουν ἀδιαπέραστον χιτῶνά του, εἰδικὸν διὰ τοὺς αὐτοκτονοῦντας ἢ τοὺς παραφρονοῦντας. Πολλοὶ ἀπελπισθέντες ὄχι τόσον διὰ τὸν καιρὸν, ὅσον διὰ τὰ ψόφια, τὰ ἐστρωναν κάτω, ὅπου ἐτύχαινε, καθ' ὁδὸν, πρὸ τοῦ πρώτου τυχάντος παντοπωλείου κ' ἐστῆσαν καὶ τὸν χορὸν, συγχρόνως δὲ ἤρχιζαν καὶ τὸ τραγοῦδι. Ἄλλ' ἐν γένει αἱ ὁδοὶ ἤσαν ἔρημοι, οἱ ἀνθρώποι πεισματωμένοι, ὁ Παρασκευαίδης παράφορος καὶ αἱ Στῆλαι μόνον τοῦ δὲν ἔκλειον. Μόνον τὸ Σχιστὸ, ἡ ῥωμαντικωτάτη αὐτὴ παρὰ τὸν γέροντα Λυκαβητὸν βράχος, ἔβριθε κόσμου ἀπὸ πρώτας, ποιητικωτάτη κλιτύς, γειτονικῆ ἔχουσα τὰ Πευκάκια καὶ τὴν Δεξαμενὴν, δωρεὰν προσφερομένη ἐξοχὴ εἰς τὰ πολυπληθῆ τμήματα Νεαπόλεως καὶ Λυκαβητοῦ. Καὶ εἶχον ἐξέλθει σχεδὸν λυσικόμοι καὶ ἀργυρόπεζαι αἱ περίξ οικοδόσποινα μετὰ τῶν ὄψων καὶ τῶν τέκνων των, καὶ ἄλλαι ἑτερογενεῖς παρέαι καὶ περιπατηταὶ κατ' ἄτομα καὶ ἐκυνηγοῦντο καὶ ἐκάθηντο καὶ ἤσθμαινον ἐκ τοῦ ἀνηφόρου καὶ εὐρίσκοντο ἤδη εἰς τὴν ἐκ τοῦ πλησίον ἀπόλαυσιν τῶν Κουλούμων, ὅταν ἐπίασε ἡ βροχὴ καὶ τότε ἤρχισε τὸ ἀληθὲς κυνηγητὸ μὲ γεμάτο ἄλλαι τὸ στόμα, μὲ τὰς παροψίδας εἰς χεῖρας, ὅπου φύγη φύγη, μὲ γέλοια, μὲ χάχλανα καὶ ὀλίγα παράπονα κατὰ τοῦ καιροῦ τοῦ πῆγε νὰ βρῆξῃ ἀπάνω σ' τὸ φάγῃ μας.

*
* *

"Ἄλλη, ὅπως διόλου ἄλλη, ἡ φυσιογνωμία τοῦ Φαλήρου. Τὸ μοναδικὸν θέαμα ἦτο ἐκεῖ ἡ θάλασσα, οὔτε γαλανή, οὔτε λευκή, ἀλλὰ φαῖα, κατοπτρίζουσα τὸν οὐρανὸν εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ λεία, μόλις κινουμένη, ὡς ἐπιφάνεια ἡδονικῆς ὑποτρεμούσης τσελατίνας. Ὁ κόσμος δὲν ἦτο οὔτε πολὺς, οὔτε ὀλίγος. Τὰ τραῖνα τὰ

ἔβλεπε πλήρη ἀνερχόμενα καὶ κατερχόμενα· καὶ ἐλαφροῦς τινες ἀκόμα περὶ τῆς θέσεως ἀγῶνας· καὶ ὅμως ἡ πλατεῖα τοῦ Φαλήρου ἦτο κενή· κάπου κάπου ὡς ἀραιὸν κυνήγι ἀνεφαίνοντο περιπατηταὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, κρυωμένοι, ἀνοστοί, κάτι γερόντια, συνοδεύοντα θησαυροῦς κλπ. Τὸ θέαμα, ὅπερ ἄλλοτε ἐδείκνυεν ἡ πλατεῖα, εἶχε κενωθῆ, ὡς ὅσον ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην παροψίδα, ἐντὸς τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ Κεντρικοῦ Ξενοδοχείου, ὅπου διὰ τὴν βροχὴν κατέφυγον ὅλοι καταλαβόντες καναπέδες, τραπέζας, τραπέζακια, καρέγλες. Ἐν τοιαύτῃ ἀκουσίᾳ εἰσβολῇ ἡ εὐθυμία γεννᾶται αὐτόματος καὶ αἱ φιάλαι Οἰκονόμου, Ἀμπαζοπούλου, Σόλωνος, Μοναχοῦ, Ντρεέρ ἐκποματίζονται μόναι των, πληροῦσαι τὴν αἰθουσαν τοῦ μεθυστικοῦ τῶν ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ἐξάπτουσαι τοὺς ἐγκεφάλους, ἀνάπτουσαι τὰς καρδίας, θερμαίνουσαι τοὺς λάφυγγας, τὴν γλώσσαν, τὰ χεῖλη. Τὸ κλειδοκύμβαλον τῆς αἰθούσης αἰφνιδίως ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ καθρίλλες, βάλς, ὀπερέτας, ὅλα ἀνάκτα, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ χορὰς ἀλλοφύλων, κουρδίσθηκε χορὸς ὁμοφύλων, παραταθεῖς δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐν μέσῳ ἄσματος, κόρδακος, πιροτοῦ, ἀστεῖσμων, φωνῶν, συγχύσεως γλωσσῶν, ἀνατολικῆς Βαβυλωνίας, σπρωξιμάτων, σπαθιδῶν ἀξίωματικῶν, μύρας, ἀστακῶν, μεζέδων, ζάλης, ἐμέτου καὶ ἄλλων.

Βασίλισσαι τοῦ χοροῦ διεκρίθησαν ἡ mignon γαλακτόλευκος καὶ χρυσόξανθος δεσποινίς Ἀριστείδης Ρούκης καὶ ἡ ὠραία Καρυάτις δεσποίνα Φιλοποίμην Παρασκευαίδης. Ἀμφότεραι ὑπέστησαν τακτικὴν πολιορκίαν, λαμβάνουσαι συνεχεῖς προσκλήσεις καὶ μόνον ἡ ἀπουσία τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως συνετέλεσεν ὅπως μὴ κατὰ πάντα συναμιλληθῶσι πρὸς τὰς δύο ἡρώινες τοῦ μεγάλου χοροῦ τοῦ κ. Φόρδ, τὰς δύο Τρικυμίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς.

— Εὐθαλία, τῇ ἔλεγεν, ἀπόψε ἔχω καννιβαλικὰς ὀρέξεις! Ἦθελα νὰ ἀνατάμω τὴν καρδίαν σου, καὶ νὰ σκύψω νὰ δῶ τί κρύβει μέσα της.

Πολλάκις ὁ μαλακὸς, ὁ λεῖος ἐραστής ἐξηγριοῦτο, ἐλάμβανε θέσιν Χάμητ ἐνώπιον τῆς Ὀφθαλίας καὶ τὴν ἤρώτα μὲ βλέμμα ἄγριον:

— Εἶσαι ἀμαρτωλή;

Ἡ Εὐθαλία ἐνόμιζεν ὅτι ἤστειζετο καὶ ἐμειδία.

— Εἶσαι ἀμαρτωλή; ἐφώναζεν ἐκεῖνος! Ἐχεῖς εἰς τὴν καρδίαν σου νύκτα;

Καὶ ἐτίνασσε τὴν χεῖρά της μεθ' ὀρμῆς, ἐνῶ ἐν δάκρῳ ἐφαίνετο νὰ ἀναβλύξῃ τοῦ ὀφθαλμοῦ του.

Ἡ Εὐθαλία ἐτρόμαξε καὶ μόνον ὅτι δὲν ἔκλειεν.

Ἄλλὰ τοῦ Θεαγένους ἐν μιᾷ στιγμῇ ὁ ἐγκέφαλος ἔκαμνε τὸν γύρον τοῦ κόσμου, ἔβλεπε πρὸ τῶν ποδῶν του ἐν θῦμα παιγνίου, τοῦθ' ὅπερ ἤρχιζε νὰ ὑπολαμβάνῃ ὄχι τόσον ἐντιμον καὶ οἰονεὶ ταπεινούμενος αὐτὸς τὴν ἐβώπευε, ἕως ὅτου νὰ τὴν κάμῃ νὰ μειδιάσῃ.

Μὲ τὸν Γιάννην δὲν διέτρεχεν ὅλας αὐτὰς τὰς περιπετείας καὶ τὰς μεταβάσεις. Μεταξὺ τῶν συνεντεύξεων τῶν ὑπῆρχε τόση διαφορὰ, ὥστε πρέπει νὰ μᾶς πιστεῦσητε ἐὰν σὰς εἴπωμεν ὅτι ἡ πονηρὰ Εὐθαλία εἶχε ἰδιαιτέρον ἱματισμὸν δι' ἑκάτερον ἐκ τῶν δύο. Οὐδέποτε ὁ Ῥοδόσταμος ὑπῆρξε τυπικώτερος, μᾶλλον ἀκριβο-

λόγος, εἰς τὰ ζητήματα τῶν ταινιῶν, τῆς κομμώσεως, τῆς τοαλέτας, σύμφωνα μὲ τὰς διαφόρους περιστάσεις. Μὲ τὸν Θεαγένην ἐπεδίωκε τὸ ἀτημέλητον, τὸ ἄγριον· οὐδέποτε τῆς ἔλειπεν ἐν τριαντάφυλλον ἐπὶ τῆς κόμης ἢ ἐπὶ τοῦ στήθους· οὐδέποτε τῆς ἔλειπεν ὁ κορσὸς· ἐνῶ μὲ τὸν Γιάννην ἐνησμενίζετο κυρίως εἰς φόρεμα πολλὰ στενὸν, κολλητὸν ἐπὶ τῶν μελῶν της καὶ χρώματος κυανοῦ, τόσον πολὺ πηγαίοντος μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά της· ἐλαφρὸν καρρὲ ἐχάρασεν ὁ λαϊμὸς της καὶ κατ' ἄλλην πάλιν ἰδιοτροπίαν ἔφερεν ὄχι μπόταις, ἀλλὰ σκαρπίνια.

Ὑπὸ τοιοῦτο φόρεμα ἦτο τόσον διαφανὴς ἡ Εὐθαλία, ὥστε τὴν νύκτα ὁ ὀφθαλμὸς ἠπατάτο· ἐξελάμβανε τὴν Εὐθαλίαν διὰ γυμνὴν γαλανήν.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές).

Μοῦργος.